

ЙОВКОВИЯТ „СЕРАФИМ“ И ОНЛАЙН ОБУЧЕНИЕТО

Нели Минкова

Професионална гимназия по електротехника и електроника – Пловдив

Резюме. Статията представя урок, проведен в електронна среда, в който обучаемите екипно работиха за създаването и обсъждането на видеодраматизация на изучавана творба. Учениците проучиха наличието на съответствия между образа на Серафим и зададения чрез принципа на отъждествяването с Иисус Христос библейско-митологичен модел.

Ключови думи: драматизация в онлайн среда; библейско-митологичен модел; екипни задачи

COVID-19 изправи пред предизвикателство всички професии, но една от най-пряко засегнатите е на педагозите. Учители от цял свят общуват с учениците си дистанционно и търсят начини да поддържат интереса им към образователния процес. Във времена на социална изолация и емоционални предизвикателства, сега, повече от всякога, е важно преподавателите да търсят иновативни и интерактивни методи за работа в клас. Породилата се световна пандемия принуди човечеството да преустанови социалните си контакти, и наложи да се търсят алтернативни подходи в ежеднезната работа в онлайн класната стая.

Драматизациите на литературни произведения са успешен и забавен начин за усвояване знания по български език и литература. Развиват креативността на учениците, усъвършенстват комуникативните им способности, дават им информация за сюжета, героите и проблематиката на художествения материал. В ПГЕЕ – Пловдив, има дългогодишна традиция в това отношение. Нашите възпитаници с желание представиха театрални постановки на изучавани творби – „Чичовци“, „Представлението“ и „Радини вълнения“ от „Под игото“, „Криворазбраната цивилизация“, „Преди да се родя“ и др. Но дали е възможно да се приложи при дистанционна форма на обучение?

Изображение 1. Драматизация „На оня свят“

Представям ви нашия опит да разчупим начина за запознаване с разказа на Йордан Йовков „Серафим“. Идеята за драматизация на произведението бе на учениците от XII^д клас в ПГЕЕ. Подготовката започна още през февруари 2020 г., като учениците, след анализ на съдържанието на текста, дадоха предложения за изработване на сценарий. Обсъдиха ролите и посочиха за изпълнители свои съученици, които отговарят на техните представи за героите. През март 2020 г. се наложи преминаването в дистанционна форма на обучение, но това не разколеба решението им да поставят своята театрална постановка.

Обучаемите са специалност „Компютърна техника и технологии“ и имат подчертан интерес към дигиталните новости. Предложиха интересен вариант за реализация на начинанието – да създадат видеотеатър.

Подготвителен етап

1. След проведена анкета избрахме сценарист, актьори, режисьор и оператор, като по този начин учениците надградиха своята критичност и самокритичност (откривайки своите силни и слаби страни), както и умението да приемат толерантно чуждото мнение.

2. Участниците създадоха собствена вайбър група, където обсъждаха ролите и детайлите при изработването на записите. Преподавателят бе само наблюдаващ и фасилитатор. Тези разговори не само подобриха уменията им

за работа в екип и самодисциплина, но и помогнаха по-лесно да преодолеят негативите на социалната изолация.

3. Създадените кратки видеа на отделните сцени изпратиха на младежа, изпълняващ функциите на режисьор. След дискусия понякога се налагаше да се презаписват дадени сцени, което повиши способността за самокритичност и самооценка.

4. Изработването на окончателния вариант даде възможност учениците да използват и усъвършенстват дигиталните си умения, и разви креативността им. Те оформиха драматизацията във филм, използвайки различни електронни ресурси.

Същински етап. Екзистенциалните проблеми на „малкия човек“ – разказът „Серафим“

Часът се проведе в електронна среда – платформата MS Teams. Всички обучаеми работят с включени камери, чрез което стресът от социалната изолация донякъде се смекчава. Те могат да виждат своите съученици, а в междучасията дори обсъждат различни методи, помагачи им да се справят с принудителния престой у дома – спорт, хобита и т.н.

1. Преподавателят, чрез актуализация на знания за творчеството на Йордан Йовков, въведе темата на урочната единица – „Екзистенциалните проблеми на „малкия човек“ – разказът „Серафим“.

2. Преди излъчването на видеото на младежите бяха поставени няколко въпроса – доколко актьорите отговарят на техните представи за героите; какви промени са направени в сюжета и какво ги налага; пълноценно ли е изразено основното внушение на творбата.

3. Представяне на драматизацията.

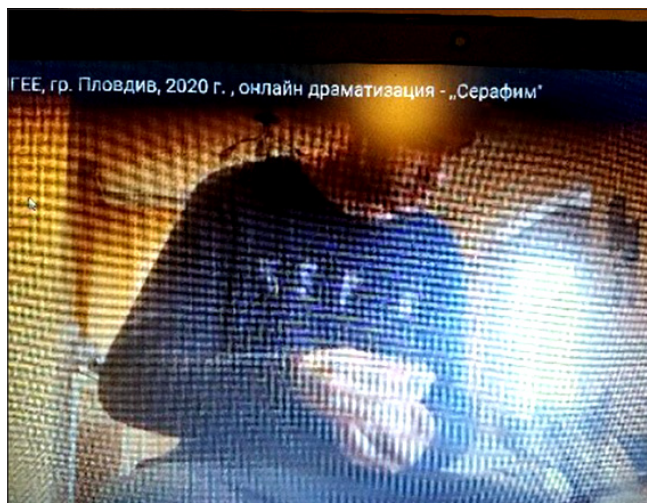
Работата чрез електронна платформа изисква определени дигитални умения и това бе поредната възможност обучаемите да ги усъвършенстват – прикачиха видеото в папка „Материали на класа“, за да бъде достъпно и за покъсно гледане, публикуваха го в YouTube¹⁾, споделиха екран в Teams.

4. Обсъждане на драматизацията.

След дискусия се оформи мнението, че видеото се доближава до общата представа за героите. Установиха се и промените в сюжета – описанията са включени в репликите на артистите, врачетата по принуда са заменени от кучето на ученика, костюмите на актьорите са осъвременени. Учениците откриха и известни неточности при употребата на архаични и диалектни думи – *торлаци*, *харман* и др., и извършиха проверка в онлайн речници за семантиката им.

5. Анализ на заглавието, композицията, героите и посланията в разказа.

Обучаемите разтълкуваха семантиката на думата „серафим“, откриха множество препратки към библейските текстове и внушенията на

Изображение 2. Видеодраматизация на разказа „Серафим“

Новия завет (любов към ближния, смиреност, милосърдие, доброта, състрадание и др.). Преподавателят актуализира знания за основните принципи в старобългарската литература, изучавана в предходни години – принцип на двойното отражение и принцип на отъждествяване. Според втория принцип всички герои в житията наподобяват библийско-митологичния образ на Иисус Христос – апостол, отшелник, мъченик. Както подчертава М. Шнитер „...човек непрекъснато усеща себе си като „подобие“ и се старае да се уподоби на образа, който му е предложен чрез библийския разказ“ (Shniter 1995, 12).

6. Постановяне на екипни задачи.

На случаен принцип (по номера) се формираха 3 екипа, които работиха, за да открият в литературния текст цитати, чрез които да докажат, че Йовковият герой се доближава до „модела“ на Спасителя.

Пр. Апостол – проповядва любов и взаимопомощ между хората – „А пък моите пари ще ги върне (...) Когато господ на нея, и тя на мене“; „...но често даваше някому парите си, както беше ги дал тая сутрин на Павлина“.

Пр. Отшелник – „Един чудноват човек, нито селянин, нито гражданин...“; „Той застана точно по средата на мегдана пред кафенето и там взе да си приготвя легло“.

Пр. Мъченик – „Хубаво си е то, мойто палто (...) Аз като го позакърпя пак, ще прекарам с него и таз зима“.

7. Обобщение – след коментар на подобрите цитати и обсъждане на действията на героя обучаемите оформиха извод, че чрез световъзприятието си и

волята за добротворство Серафим променя света и го прави по-хармоничен, по-хуманен, по-красив (Krusteva & Petrova 2002, 186).

8. Поставяне на домашна работа – есе на тема „Съвременният Серафим“.

Осъщественият урок в електронна среда разви компетентностите на учениците в различни насоки – анализ и синтез на знание; умения за работа в екип; дигитални умения; креативност и не на последно място, подпомогна за преодоляване на негативите от социалната изолация, предизвикана от пандемията COVID-19.

БЕЛЕЖКИ

1. https://www.youtube.com/watch?v=qanw_Wmouko

ЛИТЕРАТУРА

КРЪСТЕВА, И. & ПЕТРОВА, М., 2002. *Литература за XII клас*. София: Булвест 2000.

ШНИТЕР, М., 1995. *Стара българска литература*. Пловдив: Пловдивско университетско издателство.

REFERENCES

KRUSTEVA, I. & PETROVA, M., 2002. *Literature for twelfth grade*. Sofia: Bulvest 2000.

SHNITER, M., 1995. *Ancient Bulgarian literature*. Plovdiv: Plovdiv University Publishing.

YORDAN YOVKOV'S "SERAPHIM" AND ONLINE LEARNING

Abstract. The article presents an online lesson based on team students' work. The students did team work and had to create and discuss video dramatization of a literature work that they have already studied. They searched and discussed the compliance between the image of Serafim and the biblical-mythological model set through the principle of identification with Jesus Christ.

Keywords: online dramatization; biblical-mythological model; team work

✉ **Neli Minkova**

Vocational School of Electrical Engineering and Electronics
Plovdiv, Bulgaria

E-mail: neli_minkova2@abv.bg